

Posudek vedoucího bakalářské práce

„Padlé“ plzeňské ženy v 19. století

Barbora Maňáková

S rozvojem historické antropologie vstoupily do českého prostředí v míře dosud nebyvalé okrajové společenské vrstvy, tuláci a vagabundi, cikáni, žebráci...a prostitutky, těšící se pozornosti v souvislosti s rovněž expandujícími gender studies. Svůj takřka „zlatý věk“ prožívaly v 19. století, jak to dosvědčují početné studie Mileny Lenderové a Stanislavy Klečákové (Musilové), které posloužily jako hlavní opora též B. Maňákové při zpracování problematiky v dosud v tomto směru neprobádaném plzeňském prostředí. Její bakalářská práce přitom vychází z původní seminární práce, pochopitelně velmi rozšířené a důkladně prohloubené. Struktura předkládaného díla na první pohled zaujme svým přehledným logickým uspořádáním, kde své místo nachází veškeré součásti skutečně kvalitní odborné historické práce. Úvod se tak stává nejen prostým nastíněním problematiky s nastolením otázek, na něž by mělo být v textu odpovězeno, ale je současně i pozoruhodnou kritikou dostupných pramenů a literatury – a navíc ještě nabízí, u bakalářské práce tohoto typu rozhodně nadstandardní, metodologické zamyšlení, kterého se pak studentka opravdu také drží. V druhé kapitole stručně pojednala o vývoji prostituce v českých zemích a poté se již věnuje plzeňskému prostředí, zvláště tehdejší společenské situaci v prudce se průmyslově rozvíjejícím městě 19. století se všemi k tomu příslušejícími odvrácenými stranami mince. Neboť k velkým městům nerozlučně patří i s ohledem na větší anonymitu a nižší možnosti sociální disciplinace kriminalita, včetně kriminality ženské, a prostituce – někteří autoři dokonce dávají mezi průmyslovou revoluci a prostituční „boom“ rovnítko. Ačkoli samozřejmě existovaly zákony a vyhlášky, které měly dát této činnosti jistý právní rámec, čehož si je B. Maňáková vědoma. Vlastní jádro její práce pak představuje čtvrtá kapitola, která je vůbec první topografií plzeňských nevěstinců – dokazující mj., že jejich koncentrace měla své limity. Největší množství se jich nacházelo v trojúhelníku tří ulic Říšského předměstí a na Saském předměstí, tedy v periferních lokalitách rodícího se velkoměsta. Dva z populárních podniků se bohužel lokalizovat ani nepodařilo. Vedle jiných zjištěných zajímavostí tu především vyniká jedna okolnost, že totiž okolí nebylo s existence podobných podniků nijak nadšeno a stěžovalo si, v první řadě na rušení klidu (ale třeba i na porušování různých zákazů). B. Maňáková se po pojednání o plzeňských „vykřičených domech“ nespokojila jen se závěry z vlastního místa výzkumu, ale odhodlala se rovněž ke komparaci s dalšími lokalitami; zatímco maloměstské prostředí Čáslavi a Kutné Hory není v tomto případě tak úplně vypovídající, v případě Ostravy, vykazující tehdy s Plzní mnohé podobné/shodné rysy, je tomu již jinak...a podobné souvislosti tu studentka sleduje i u záležitostí prostituce. Že fenomén v Plzni není mrtvý ani

dnes, pak dokazuje návaznou podkapitolou. Tím se však předkládaná práce nevyčerpává, jelikož autorka se módními trendy inspirovala k vykreslení osudů několika „padlých“ žen a matek. A protože jejich příběhy často končily otěhotněním, rozením nemanželských dětí a v neposlední řadě infanticidiem, provedla B. Maňáková sondy do matričních údajů, aby tuto problematiku sledovala blíže. A to i s důrazem na osobnosti dětí a jejich rodičů – zvláště na jejich sociální původ a profesi (závěr je přitom stejný jako už pro předchozí období raného novověku: nejčastěji se jednalo o ženy a dívky ve služebném postavení). Získané poznatky se podařilo přehledně, ba precizně shrnout v závěru. Prostudované archivní zdroje a literatura zasluhují absolutorium, což platí i pro poznámkový aparát s rozsahem bezmála tří set (!) odkazů a pro zajímavé přílohy, textové, obrazové a grafické. Co je ovšem obzvláště nutno ocenit, je zcela odborný a přitom čtivý jazyk předkládané práce, která by se nemusela stydět být ani prací diplomovou. B. Maňáková s ní má rozhodně nakročeno k publikování ve vědeckém periodiku.

Bakalářskou práci navrhuji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou**.

V Plzni 3. května 2015

Doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D.

